

ลอยเรือ

ชื่อเรียกอื่น	:
เดือนที่จัดงาน	: พฤษภาคม , ตุลาคม
เวลาทางจันทรคติ	: ขึ้น15 ค่ำ - แรม 2 ค่ำ เดือน 6 และ ขึ้น15 ค่ำ - แรม 2 ค่ำ เดือน 11
สถานที่	: เกาะหลูเปะ
ภาค / จังหวัด	: ภาคใต้
ประเภท	: สัตถุ
ประเพณีที่เกี่ยวข้อง	: ประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์, ประเพณีเกี่ยวกับการทำมาหากิน
คำสำคัญ	: ชาวเล, อูรักลาโว้ย
ผู้เขียน	: นฤมล อรุโณทัย และคณะ
วันที่เผยแพร่	: 11 ม.ค. 2559
วันที่อัปเดต	: 4 ก.ค. 2559

คำอธิบายประเพณี

พิธีลอยเรือ

โดย นฤมล อรุโณทัย และคณะ | 31 ก.ค. 2569

พิธีลอยเรือนับเป็นงานประเพณีประจำปีที่สำคัญที่สุดของชาวอูรักลาโว้ย พิธีนี้จัดขึ้นในช่วงคืนวันเพ็ญเดือน 6 และเดือน 11 ทางจันทรคติของทุกปี ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านของฤดูกาล ก่อนพิธีจะเริ่มขึ้น พวกผู้ชายในหมู่บ้านจะเดินทางไปตัดไม้ระกำและไม้ต้นเป็ดเตรียมไว้เพื่อนำมาใช้สำหรับต่อเป็นเรือลอยเคราะห์ หรือที่เรียกในภาษาอูรักลาโว้ยว่า “ปือลาจ๊ก” เรือนี้จะทำหน้าที่นำพาทุกข์โศกโรคภัยให้ออกไปจากครอบครัวและชุมชน

ชาวอูรักลาโว้ยจะหยุดการทำมาหากินเป็นระยะเวลา 3 วัน ในช่วงพิธีกรรม และพิธีจะดำเนินไปเป็นระยะเวลา 3 วัน 3 คืน โดยมีโต๊ะหมอบเป็นผู้นำการเซ่นไหว้และเข้าทรงเสี่ยงทาย ชาวอูรักลาโว้ยจะเข้าร่วมงานกันทั้งหมู่บ้าน รวมทั้งยังมีญาติพี่น้องจากที่ต่างๆ เดินทางมาร่วมงาน รายละเอียดพิธีในแต่ละชุมชนจะไม่เหมือนกันทีเดียว บางชุมชนก็ไม่มีพิธีลอยเรือ แต่มีพิธีอื่นที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในพิธีลอยเรือ เช่น ที่หาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ต มีพิธีอาบน้ำมนต์

สำหรับพิธีอาบน้ำมนต์ที่หาดราไวย์นั้น จัดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกับพิธีลอยเรือ ในพิธีนี้แต่ละครอบครัวจะนำโอ่งใส่น้ำมาตั้งรวมกันในบริเวณลานโล่งที่ใช้จัดพิธีกรรม จากนั้นโต๊ะหมอบจะประกอบพิธีพร้อมทั้งเสกน้ำมนต์ในช่วงหัวรุ่ง ชาวอูรักลาโว้ยแต่ละครอบครัวจะทยอยมายังลานพิธีและอาบน้ำมนต์ ซึ่งถือกันว่าจะสามารถช่วยชำระสิ่งที่ไม่ดีให้หลุดออกไปจากร่างกาย ครอบครัว และชุมชน

เช่นเดียวกับพิธีกรรมในวัฒนธรรมต่างๆ ทั่วโลก พิธีลอยเรือมีรหัสที่ซ่อนความหมายอยู่มากมาย มีสัญลักษณ์ต่างๆ ที่บรรพบุรุษพยายามสร้างขึ้นเพื่อสื่อสารให้ชาวอูรักลาโว้ยรุ่นหลังตีความและทำความเข้าใจถึงวิถีแห่งความสามัคคี การอยู่ร่วมกัน การแสดงออกร่วมกัน และการมีชีวิตตามจังหวะจะโคนของธรรมชาติ

ในระหว่างพิธีลอยเรือ

แต่ละครอบครัวจะนำไม้ระกำมาแกะสลักเป็นตุ๊กตารูปคนซึ่งจะเป็นตัวแทนของสมาชิกในครอบครัว

รวมทั้งแกะสลักเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น มีด พั่ว ขวาน เต้าไฟ นอกจากนั้นยังมีปืนเอาไว้ป้องกันตัวด้วย เพราะในสมัยก่อนนานน้ำแถบนี้มีโจรสลัดอยู่มาก เครื่องมือขนาดจิ๋วจึงเป็นสิ่งสะท้อนประวัติความเป็นมาและวิถีในอดีต เมื่อนำไม้แกะสลักเหล่านี้ไปใส่รวมไว้ในเรือลอยเคราะห์ ก็หมายถึงทั้งชุมชนมีชะตากรรมร่วมกัน และเคราะห์ร้ายที่ทั้งใส่ไว้ในเรือจะถูกนำออกไปลอยในทะเลนอก ในช่วงเช้ามีดของวันรุ่งขึ้น เพื่อจัดปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายในครอบครัวและชุมชน พิธีนี้จึงตอกย้ำความเป็นชุมชนและการมีชะตากรรมที่ผูกโยงกัน เมื่อพ้นเคราะห์ ทุกคนในชุมชนจะฉลองการมีความสุขร่วมกัน

เป็นที่น่าเสียดายที่พิธีกรรมในปัจจุบันมักจะเน้นเฉพาะความบันเทิง ชุมชนจึงมีเวทีเต้นรำ มีลำโพงขนาดใหญ่เปิดเพลงดังลั่นที่กลบเสียงเพลงร่ำมะนาอันไพเราะและเต็มไปด้วยความหมาย ดังนั้นสัญลักษณ์ต่างๆ ได้กลายเป็นองค์ประกอบที่ไม่ได้สื่อความหมายอะไรอีกต่อไป ท้ายสุด “สาระ” ที่ซ่อนอยู่จึงถูกลืมเลือนไป

บรรณานุกรม

นฤมล อรุโณทัย และคณะ. (2557). ทักษะวัฒนธรรมชาวเล ร้อยเรื่องราวชาวเล. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

พิกัดภูมิศาสตร์

เกาะหลีเป๊ะ ละติจูด = 6.4877047 ลองจิจูด= 99.2886962

 : [ฐานข้อมูลประเพณีท้องถิ่นในประเทศไทย](#)